

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Назва курсу Нормативний/вибірковий	Історія англійської мови <i>нормативний</i>
Ступінь освіти бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	бакалавр «Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська»
Рік викладання/Семестр Курс (рік навчання)	2024-2025 / VII семестр / 4 курс
Викладач	Рябуха Тетяна Валеріївна
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/kafedra-germanskoyi-filologiyi/sklad-kafedry-germanskoyi-filologiyi/ryabuha-tetyana-valeriyivna/
Контактний тел.	+380 (67) 104 87 24
Е-mail:	tatyana.ryabyxa@gmail.com riabukha_tetiana@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1308
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри германської філології. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

«Історія англійської мови» відноситься до обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми «Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Викладається на IV курсі (VII семестр) та завершується екзаменом.

Курс логічно пов'язаний з такими обов'язковими компонентами освітньо-професійної програми як «Германська філологія», «Лінгвокраїнознавство Британії», «Практична фонетика англійської мови», «Теоретична фонетика англійської мови», «Практикум з граматики англійської мови», «Теоретична граматика англійської мови», «Лексикологія англійської мови», «Порівняльна типологія англійської та української мов» тощо.

Предметом вивчення курсу є історичний розвиток англійської мови (її фонетичної системи, граматичної будови та лексичного складу) від давнини до сучасності. Історичний підхід до вивчення мови забезпечує вірне розуміння особливостей її функціонування. Тому, щоб опанувати сучасною англійською мовою, необхідно розглядати кожне мовне явище як результат цілого ряду змін і перетворень, які відбувались протягом певних проміжків часу.

Використання студентами знань здобутих протягом оволодіння курсу «Історія англійської мови» сприятиме формуванню глибокого розуміння ними мовних процесів та науково осмисленого підходу до подальшого вивчення англійської мови та особливостей її перекладу українською.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета курсу – ознайомити здобувачів вищої освіти із закономірностями функціонування англійської мови у синхронії та діяхронії; сформувати у майбутніх фахівців розуміння єдності, взаємозв'язку та взаємозумовленості лінгвістичних змін, бачення еволюції мови у цілісній перспективі, зумовленій як суто лінгвістичними, так і екстралінгвістичними чинниками; допомогти майбутнім філологам зрозуміти зміни у фонетичній системі, граматичній будові та лексичному складі, які відбувалися в англійській мові у кожний період її розвитку, навчитися аналізувати сучасні мовні явища з позиції діяхронії.

Завдання:

- 1) сформувати у здобувачів вищої освіти понятійно-категорійний апарат в області історії мови;
- 2) показати зв'язок історії мови з історією етносу, роль екстралінгвістичних чинників у розвитку мови;
- 3) розкрити проблему періодизації історії мови;
- 4) висвітлити питання виникнення прагерманської мови, розгалуження її на давньогерманські діалекти, формування давньоанглійської мови і переростання її у національну англійську мову;
- 5) викласти факти та встановити закономірності розвитку англійської мови;
- 6) розкрити роль видатних особистостей у розвитку літературної мови (Дж. Чосер, В. Шекспір та ін.), взаємодію мовного соціуму і особистості;
- 7) довести, що знання історії англійської мови полегшує розуміння багатьох мовних явищ (фонетичних, граматичних, лексичних) сучасної англійської мови;
- 8) навчити здобувачів вищої освіти використовувати набуті знання в практиці оволодіння сучасною англійською мовою.

Методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:

– словесні (лекція – традиційна, проблемна, лекція-презентація із застосуванням ІКТ; семінари, пояснення, бесіда);

– практичні (проблемно-пошукові);

– наочні (лекція-візуалізація, демонстрація відеоматеріалів, ілюстрація).

2. За логікою передачі та сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності: репродуктивні, пошукові (самостійна робота з книгою, з інтернет ресурсами), дослідницькі (проектні).

II. Методи стимулювання і мотивації: навчальна дискусія, «мозковий штурм», «ментальна карта», та ін.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16	14	60

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Пропущені заняття мають бути відпрацьовані протягом 2 тижнів на кафедрі або он-лайн в часи консультацій викладача;
- За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, та ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі;
- Не користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача;
- На заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного;
- Вчасно та самостійно виконувати завдання поточного та періодичного контролю, завдання для самостійного опрацювання;
- Дотримуватись Кодексу академічної доброчесності, прийнятого у МДПУ імені Богдана Хмельницького

https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akadem-dobrochesnosti_2020.pdf

та Положення про Академічну доброчесність https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/akademichna-dobrochesnist_2020.pdf.

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ВСТУП ДО КУРСУ "ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ"						
6	Тема 1. Деякі теоретичні аспекти курсу "Історія англійської мови".	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-4, 6, 8, 19, 21	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
4	Тема 2. Сучасні та давні германські мови: класифікація та загальна характеристика.	Семінар (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)

4	Тема 3. Відмінності давніх германських мов від інших індоєвропейських мов.	Самостійна робота (2 год.)	1-5	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
4	Тема 4. Хронологічні підрозділи в історії англійської мови	Семінар (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
БЛОК 2. ДАВНЬО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД						
6	Тема 5. Функціонування мови протягом д-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5, 14, 16, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
6	Тема 6. Фонетична система д-англ. мови.	Семінар (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5, 9, 14, 17, 20, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)

6	Тема 7. Лексичний склад д-англ. мови.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4год.)	1-5, 14, 16, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
6	Тема 8. Граматична будова д-англ. мови.	Лекція (2 год.) Семінар (2 год.) Самостійна робота (4год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
6	Тема 9. Текст д-англ. періоду: Король Альфред, "Подорож Охтхере"	Самостійна робота (6 год.)	4	Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 1)
БЛОК 3. СЕРЕДНЬО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД						
6	Тема 10. Функціонування мови протягом с.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)
6	Тема 11. Лінгвістичні зміни с-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до	5	навчальний семестр VII (періодичний

				семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		контроль 2)
6	Тема 12. Лінгвістичні зміни с-англ. періоду (граматичні)	Лекція (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)
4	Тема 13. Текст с.-англ. періоду: Дж. Чосер, "Кентерберійські оповідання"	Самостійна робота (4 год.)	4	Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)
БЛОК 4. НОВО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД						
6	Тема 14. Функціонування мови протягом н.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, формування національної літературної мови, встановлення стандарту, поширення англійської мови у світі.	Лекція (2 год.) Самостійна робота 4 год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)
6	Тема 15. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-5, 9, 10, 14, 17, 20, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)

				Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		
6	Тема 16. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (граматичні)	Лекція (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-5, 14, 17, 23	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)
2	Тема 17. Текст с.-англ. періоду: В. Шекспір, Сонети 116 та 18	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	4	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконання завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	5	навчальний семестр VII (періодичний контроль 2)

7.2 СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Деякі теоретичні аспекти курсу "Історія англійської мови".	"Історія мови" як наука, мета та завдання дисципліни. Зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Синхронія та діахронія. Еволюція мови та зміст історії мови. Статика та динаміка в історії мови. Лінгвістична зміна. Механізм лінгвістичної зміни. Причини лінгвістичної зміни.
Тема 2. Фонетична система д-англ. мови.	Словесний наголос Фонетичні зміни давньоанглійського періоду Система д.-англ. голосних

	Система д.-англ. приголосних
Тема 3. Лексичний склад д.-англ. мови.	Етимологічні рівні д.-англ. лексики: власна лексика, запозичення (кельтські, латинські). Словотвір в д.-англ. мові: деривація (суфіксації та префіксації); словоскладення (основні моделі).
Тема 4. Граматична будова д.-англ. мови.	Іменник: граматичні категорії, морфологічна класифікація. Займенник: граматичні категорії, класи займенників. Прикметник: граматичні категорії, відміни прикметників, ступені порівняння. Особові форми дієслова: граматичні категорії, класи (сильні дієслова, слабкі дієслова, інші); Безособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник). Синтаксис: просте речення, складне речення, порядок слів у реченні.
Тема 5. Лінгвістичні зміни с.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Кількісні та якісні зміни у системі голосних: вирівнювання ненаголошених голосних, монофтонгізація д.-англ. дифтонгів, утворення нових дифтонгів. Утворення шиплячих приголосних та аффрикат у власних словах. Зміна статусу позиційних варіантів щілинних приголосних. Зміни в орфографії. Запозичення із скандинавської мови. Запозичення із французької мови.
Тема 6. Лінгвістичні зміни с.-англ. періоду (граматичні)	Зміни у системі граматичних категорій іменника. Зміни у системі граматичних категорій займенника. Утворення присвійних займенників. Зміни у системі граматичних категорій прикметника. Нові аналітичні засоби утворення ступенів порівняння прикметника. Виникнення та розвиток артиклів. Зміни у системі граматичних категорій дієслова: утворення аналітичних видо-часові форм. Морфологічні класи особових форм дієслів. Синтаксичні зміни.
Тема 7. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Кількісні та якісні зміни у системі голосних: втрата ненаголошених голосних в закінченнях, "великий зсув" довгих голосних, утворення довгих голосних внаслідок вокалізації приголосного /r/.

	<p>Утворення шиплячих приголосних та африкат у запозичених словах. Вокалізація звуку сонанту /r/. Спрощення груп приголосних на початку, в середині та на кінці слів. Конверсія як новий спосіб утворення слів. Основні джерела запозичень.</p>
<p>Тема 8. Лінгвістичні зміни н-англ. періоду (граматичні)</p>	<p>Перегрупування морфологічних класів дієслів: сильних та слабких у правильні та неправильні дієслова. Роль перифразу "do/does/did" в утворення аналітичних форм простих часів. Зміни у системі безособових форм дієслова: поява нової безособової форми дієслова (герундій); утворення аналітичних форм. Синтаксичні зміни.</p>

7.3 СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
<p>Тема 1. Деякі теоретичні аспекти курсу "Історія англійської мови".</p>	<p>"Історія мови" як наука, мета та завдання дисципліни. Зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Синхронія та діахронія. Еволюція мови та зміст історії мови. Статика та динаміка в історії мови. Лінгвістична зміна. Механізм лінгвістичної зміни. Причини лінгвістичної зміни.</p>
<p>Тема 2. Сучасні та давні германські мови: класифікація та загальна характеристика.</p>	<p>Сучасні та давні германські мови. Історія давніх германців: східні, північні та західні германські племена.</p>
<p>Тема 3. Відмінності давніх германських мов від інших індоєвропейських мов.</p>	<p>Прагерманська мова. Основні фонетичні, лексичні та граматичні особливості давніх германських мов у порівнянні з негерманськими.</p>
<p>Тема 4. Хронологічні підрозділи в історії англійської мови</p>	<p>Проблема хронологічних підрозділів в історії мови. Існуючі підходи до вирішення проблеми.</p>

	Загальна характеристика періодів.
Тема 5. Функціонування мови протягом д.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	Лінгвістична ситуація в Британії до германського заселення. Заселення Британії германськими племенами у V ст. Формування англійської народності протягом V–XI ст. Давньоанглійські діалекти. Писемність д.-англ. періоду: рунічні написи, манускрипти. Д.-англ. поезія: релігійна, лірична, д.-англ. епос "Беовульф", Д.-англ. проза: Англо-саксонська хроніка. Просвітницька діяльність короля Альфреда.
Тема 6. Фонетична система д.-англ. мови.	Словесний наголос Фонетичні зміни давньоанглійського періоду Система д.-англ. голосних Система д.-англ. приголосних
Тема 7. Лексичний склад д.-англ. мови.	Етимологічні рівні д.-англ. лексики: власна лексика, запозичення (кельтські, латинські). Словотвір в д.-англ. мові: деривація (суфіксації та префіксації); словоскладення (основні моделі).
Тема 8. Граматична будова д.-англ. мови.	Іменник: граматичні категорії, морфологічна класифікація. Займенник: граматичні категорії, класи займенників. Прикметник: граматичні категорії, відміни прикметників, ступені порівняння. Особові форми дієслова: граматичні категорії, класи (сильні дієслова, слабкі дієслова, інші); Безособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник). Синтаксис: просте речення, складне речення, порядок слів у реченні.
Тема 9. Функціонування мови протягом с.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	Вплив Скандинавського завоювання на лінгвістичну ситуацію в Британії. Вплив Нормандського завоювання на лінгвістичну ситуацію в Британії. Середньоанглійські територіальні діалекти. Формування лондонського діалекту.

	Література с.-англ. періоду: народні пісні та балади, рицарські романи, творчість Дж. Чосера та його вплив на розвиток англійської мови.
Тема 10. Лінгвістичні зміни с-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Кількісні та якісні зміни у системі голосних: вирівнювання ненаголошених голосних, монофтонгізація д.-англ. дифтонгів, утворення нових дифтонгів. Утворення шиплячих приголосних та африкат у власних словах. Зміна статусу позиційних варіантів щілинних приголосних. Зміни в орфографії. Запозичення із скандинавської мови. Запозичення із французької мови.
Тема 11. Лінгвістичні зміни с-англ. періоду (граматичні)	Зміни у системі граматичних категорій іменника. Зміни у системі граматичних категорій займенника. Утворення присвійних займенників. Зміни у системі граматичних категорій прикметника. Нові аналітичні засоби утворення ступенів порівняння прикметника. Виникнення та розвиток артиклів. Зміни у системі граматичних категорій дієслова: утворення аналітичних видо-часові форм. Морфологічні класи особових форм дієслів. Синтаксичні зміни.
Тема 12. Функціонування мови протягом н.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, формування національної літературної мови, встановлення стандарту, поширення англійської мови у світі.	Історичні події, які вплинули на формування та розвиток національної англійської мови у XV–XVI ст. Творчість В. Шекспіра та його вплив на розвиток англійської мови. Встановлення літературної норми протягом XVII–XVIII ст. Суб'єктивний чинник мовної еволюції. Географічна експансія англійської мови за межі Британських островів у XVI–XIX ст.
Тема 13. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	Кількісні та якісні зміни у системі голосних: втрата ненаголошених голосних в закінченнях,

	<p>"великий зсув" довгих голосних, утворення довгих голосних внаслідок вокалізації приголосного /r/. Утворення шиплячих приголосних та африкат у запозичених словах. Вокалізація звуку сонанту /r/. Спрощення груп приголосних на початку, в середині та на кінці слів. Конверсія як новий спосіб утворення слів. Основні джерела запозичень.</p>
<p>Тема 14. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (граматичні)</p>	<p>Перегрупування морфологічних класів дієслів: сильних та слабких у правильні та неправильні дієслова. Роль перифразу "do/does/did" в утворення аналітичних форм простих часів. Зміни у системі безособових форм дієслова: поява нової безособової форми дієслова (герундій); утворення аналітичних форм. Синтаксичні зміни.</p>

7.4 СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст роботи
Тема 1. Деякі теоретичні аспекти курсу "Історія англійської мови".	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання термінологічного словника з курсу. 2. Виконання проблемного завдання для закріплення вивченого.
Тема 2. Сучасні та давні германські мови: класифікація та загальна характеристика.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання таблиць та схем з теми. 2. Підготовка доповідей та презентацій з теми для обговорення на занятті.
Тема 3. Відмінності давніх германських мов від інших індоєвропейських мов.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання таблиць фонетичних відмінностей германських мов від негерманських (закон Гримма та Вернера) 2. Вправи на закріплення вивченого.
Тема 4. Хронологічні підрозділи в історії англійської мови	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка доповідей та презентацій з теми для обговорення в класі.. 2. Виконання проблемного завдання для закріплення вивченого.
Тема 5. Функціонування мови протягом д-англ. періоду:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка доповідей та презентацій з теми для обговорення на занятті.

найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	
Тема 6. Фонетична система д-англ. мови.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання таблиць фонетичних відмінностей д.-англ. мови від інших д.-герм. мов. 2. Вправи на закріплення вивченого.
Тема 7. Лексичний склад д-англ. мови.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання таблиці суфіксів та префіксів д.-англ. мови та їх значень. 2. Вправи на закріплення вивченого.
Тема 8. Граматична будова д-англ. мови.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вправи на закріплення вивченого.
Тема 9. Текст д-англ. періоду: Король Альфред, "Подорож Охтхере"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фонетичний аналіз тексту. 2. Лексичний аналіз тексту. 3. Граматичний аналіз тексту. 4. Переклад тексту на сучасну англійську та рідну мову. 5. Вивчення тексту напам'ять.
Тема 10. Функціонування мови протягом с.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, діалекти та пам'ятки писемності.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка доповідей та презентацій з теми для обговорення на занятті.
Тема 11. Лінгвістичні зміни с.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання порівняльних таблиць д.-англ. та с.-англ. голосних та приголосних. 2. Складання порівняльних таблиць д.-англ. та с.-англ. внутрішніх та зовнішніх засобів поповнення словникового складу мови.
Тема 12. Лінгвістичні зміни с.-англ. періоду (граматичні)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складання порівняльних таблиць д.-англ. та с.-англ. граматичних категорій та морфологічних класифікацій основних частин мови.
Тема 13. Текст с.-англ. періоду: Дж. Чосер, "Кентерберійські оповідання"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фонетичний аналіз тексту. 2. Лексичний аналіз тексту. 3. Граматичний аналіз тексту.

	<p>4. Переклад тексту на сучасну англійську та рідну мову. 5. Вивчення тексту напам'ять.</p>
<p>Тема 14. Функціонування мови протягом н.-англ. періоду: найбільш вагомі історичні події, формування національної літературної мови, встановлення стандарту, поширення англійської мови у світі.</p>	<p>1. Підготовка доповідей та презентацій з теми для обговорення на занятті.</p>
<p>Тема 15. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (фонетичні та лексичні)</p>	<p>1. Складання порівняльних таблиць с.-англ. та н.-англ. голосних та приголосних. 2. Складання порівняльних таблиць с.-англ. та н.-англ. внутрішніх та зовнішніх засобів поповнення словникового складу мови.</p>
<p>Тема 16. Лінгвістичні зміни н.-англ. періоду (граматичні)</p>	<p>1. Складання порівняльних таблиць с.-англ. та н.-англ. граматичних категорій та морфологічних класифікацій основних частин мови.</p>
<p>Тема 17. Текст с.-англ. періоду: В. Шекспір, Сонети 116 та 18</p>	<p>1. Фонетичний аналіз тексту. 2. Лексичний аналіз тексту. 3. Граматичний аналіз тексту. 4. Переклад тексту на сучасну англійську та рідну мову. 5. Вивчення тексту напам'ять.</p>

8. ВИДИ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий).

Форми контролю: усний екзамен (VII семестр).

Методи оцінювання результатів навчання:

- усне опитування (індивідуальне, фронтальне, співбесіда);
- письмові роботи (реферати, презентації, аналіз тексту, та ін.);
- стандартизований тестовий контроль.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час практичних занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (реферати, презентації, аналіз тексту, та ін.), періодичного контролю (періодична контрольна робота), екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28.10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових робіт, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання множинного вибору. Максимальна кількість балів – 30.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Історія англійської мови» відбувається у формі екзамену.

Екзаменаційні білети мають однакову структуру: два теоретичні питання (одне – репродуктивного, друге – репродуктивно-продуктивного характеру), практичне завдання (порівняльно-історичний аналіз лінгвістичних явищ тексту) та тестові завдання множинного вибору (А, В, С, D). Максимальна кількість балів за білет дорівнює 100 б.

Теоретичні питання (по 25 балів кожне):

- 25 балів за правильну і повну відповідь, викладену в певній логічній послідовності у бездоганній мовній формі та підкріплену прикладами;
- 24-22 бали за правильну і повну відповідь, викладену в певній логічній послідовності та підкріплену прикладами, мають місце мовні помилки;
- 21-19 балів за правильну і повну відповідь, викладену в певній логічній послідовності, яка містить дві-три несуттєві помилки;
- 18-16 балів за повну відповідь, яка містить суттєву помилку, або за неповну, нелогічну відповідь;
- 15-11 балів за відповідь, в якій не виявлено розуміння основного змісту навчального матеріалу або яка містить декілька суттєвих помилок;
- 10-1 балів за відповідь, яка містить лише визначення головного питання (питання не розкрито і не пояснено);
- 0 балів за відсутність відповіді.

Практичне завдання: (25 балів):

- 25 балів за повний та правильний аналіз, логічно та послідовно викладений, підкріплений прикладами;
- 24-22 бали за повний та правильний аналіз, логічно та послідовно викладений, підкріплений прикладами у більшості випадків;
- 21-19 балів за неповний, але правильний аналіз, логічно та послідовно викладений, підкріплений прикладами у більшості випадків;
- 18-16 балів за неповний, переважно правильний аналіз, підкріплений прикладами;
- 15-11 балів за неповний, частково правильний аналіз, підкріплений прикладами;
- 10-1 балів за констатацію фактів без аналізу;
- 0 балів за відсутність відповіді.

Тестові завдання (25 балів):

- 1 б. – завдання виконано,
- 0 б. – завдання не виконано.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови: посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 296 с. – (англ. мовою)
2. Євченко В. В. Історія англійської мови: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 408 с. – (англ. мовою)

Додаткова

3. Бабенко О. В. Історія англійської мови. Навчальний посібник для студентів зі спеціальності 6.020303 "Філологія": Видання друге, перероблене і доповнене. – К. : ВЦ НУБіП України, 2014. – 334 с.
4. Методичні вказівки до курсу "Історія основної іноземної мови" / Уклад.: Т. В. Рябуха, Т. В. Тарасенко. – Мелітополь: МДПУ, 2019. – 75 с.
5. Потапенко С. І. Історія англійської мови у сучасній перспективі: Посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2010. – 85 с.
6. Aitchison J. Language change: progress or decay? Third edition. – Cambridge University Press, 2002. – 312 p.
7. Algeo John. The Origins and Development of the English Language: 6th edition. – Wadsworth Publishing, 2009. – 368 p.
8. Burridge K., Bergs A. Understanding Language Change. Routledge, 2017. – 314 p.
9. Crystal D. Sounds Appealing: The Passionate Story of English Pronunciation. – Profile Books Ltd, 2018. – 199 p.
10. Crystal D. The Oxford Dictionary of Original Shakespearean Pronunciation. – Oxford University Press, 2016. – 700 p.
11. Gooden Philip. The Story of English: How the English language conquered the world. – Quercus, 2011. – 183 p.
12. Gregersen Sunec. Early English modals: Form, function, and analogy. – LOT, 2020. – 579 p.
13. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – 495 p.
14. Horobin S. The English Language: A Very Short Introduction. – Oxford University Press, 2018. – 179 p.
15. Horobin Simon. How English Became English: A short history of a global language. – Oxford University Press, 2016. – 192 p.
16. Jones P. V. Quid Pro Quo: What the Romans Really Gave the English Language. – Atlantic Books, 2016. – 352 p.
17. Johnson K. The History of Early English. – Routledge, 2016. – 303 p.
18. Kaźmierski K. Vowel-Shifting in the English Language. – De Gruyter Mouton, 2015. – 298 p.
19. Kleinedler S. Is English Changing? – Routledge, 2018. – 175 p.
20. Minkova D. A Historical Phonology of English. – Edinburgh University Press, 2014. – 440 p.
21. Trask R.L. Why Do Languages Change? – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 212 p.
22. Trudgill P. Millennia of Language Change: Sociolinguistic Studies in Deep Historical Linguistics. – Cambridge University Press, 2020. – 170 p.
23. Van Gelderen E. A History of the English Language. – Revised edition. – John Benjamins, 2014. – 338 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Відеоролик "History of English in Ten Minutes (combined)" <https://www.youtube.com/watch?v=H3r9bOkYW9s>

2. Відеоролик "Brief History of the English Language (with stick men)" https://www.youtube.com/watch?v=X1RkOK_Xuks
3. Відеоролик "History of English - An Overview" <https://www.youtube.com/watch?v=Oz8tEPXI25A>
4. Відеоролик "Development of the English Language" <https://www.youtube.com/watch?v=quMPO33fivs>
5. Відеоролик "History of the English Language" <https://www.youtube.com/watch?v=xSrfPpAYLm8>
6. Відеоролик "History of the English Language" https://www.youtube.com/watch?v=NqXgSIk_-RU
7. Відеоролик "History of the English Language" <https://www.youtube.com/watch?v=Mr2rJuMD6EY>
8. Відеоролик "History of English - The OE Period" <https://www.youtube.com/watch?v=sqRukG4inPY>
9. Відеоролик "A History of the English Language" <https://www.youtube.com/watch?v=eU9pshEkwVE>
10. Відеоролик "History of the English Language (1943)" <https://www.youtube.com/watch?v=fJiHmR85cU>
11. Відеоролик "BBC Documentaries: The Adventures of English" <https://www.youtube.com/watch?v=42D-upSioWE>
12. Відеоролик "Where did English come from?" <https://www.youtube.com/watch?v=YEaSxhens7Y>
13. Відеоролик "Is English Really a Germanic Language?" <https://www.youtube.com/watch?v=2OynrY8JCDM>
14. Відеоролик "History of English - From IE to OE" https://www.youtube.com/watch?v=DlercYYY_VA
15. Відеоролик "Anglo Saxon. Introduction" <https://www.youtube.com/watch?v=5rKdTRtHaFg>
16. Відеоролик "The Anglo Saxon Invasion of Britain" <https://www.youtube.com/watch?v=hNELyNHgp2o>
17. Відеоролик "Anglo-Saxons: Invasion of Britain" <https://www.youtube.com/watch?v=03x8C15SLDU>
18. Відеоролик "The Anglo-Saxon Period" <https://www.youtube.com/watch?v=VIqleCLH3kA>
19. Відеоролик "Anglo-Saxon Society" <https://www.youtube.com/watch?v=GoHhDXomCQ0>
20. Відеоролик "Top 10 Fascinating Facts about the Anglo-Saxons" https://www.youtube.com/watch?v=U1tldPrQ_AY
21. Відеоролик "Old English Literature" <https://www.youtube.com/watch?v=Y4nZi5wQzz4>
22. Відеоролик "The Voyages of Ohthere and Wulfstan (Old English)" <https://www.youtube.com/watch?v=h8KMQjLhV4E>
23. Відеоролик "Beowulf's Prologue (Old English)" https://www.youtube.com/watch?v=zizPb_ty48c
24. Відеоролик "The Wanderer (Old English)" <https://www.youtube.com/watch?v=mVyXDYp60BE>
25. Відеоролик "The Lord's Prayer (Fæder ure) in Old English" <https://www.youtube.com/watch?v=UQVyoI7N1Jo>
26. Відеоролик "Old English Conversation" <https://www.youtube.com/watch?v=2JcsXzBoqQg>
27. Відеоролик "History of English - The Sound System of OE" <https://www.youtube.com/watch?v=x2fd22bXool>
28. Відеоролик "History of English - OE Morphology" https://www.youtube.com/watch?v=T_yEa7tIbGA
29. Відеоролик "History of English - OE Syntax" <https://www.youtube.com/watch?v=Un2uBX8ayUI>
30. Відеоролик "History of English - The Middle English Period" <https://www.youtube.com/watch?v=vLFihdWwmfw>
31. Відеоролик "How the Normans Changed the History of Europe" <https://www.youtube.com/watch?v=Owf5Uq4oFps>
32. Відеоролик "Middle English Literature" <https://www.youtube.com/watch?v=RoT89wltzt4>
33. Відеоролик "Chaucer's Canterbury Tales Prologue in Middle English" <https://www.youtube.com/watch?v=GihrWuysnrc>
34. Відеоролик "History of English - The Sound System of ME" <https://www.youtube.com/watch?v=GFmtn3OZsQ>
35. Відеоролик "History of English - ME Morphology" https://www.youtube.com/watch?v=Cx_X8gYWtAQ

36. Відеоролик "History of English - ME Syntax" <https://www.youtube.com/watch?v=3oq3x3oqjqY>
37. Відеоролик "History of English - The Early Modern English Period" <https://www.youtube.com/watch?v=bciUXRAUpHk>
38. Відеоролик "History of English - The Sound System of the Early Modern English Period"
<https://www.youtube.com/watch?v=pWTFcUZVAIY>
39. Відеоролик "History of English - The Great Vowel Shift" <https://www.youtube.com/watch?v=zyhZ8NQOZeo>
40. Відеоролик "Shakespeare: Original pronunciation (The Open University)" <https://www.youtube.com/watch?v=gPlpphT7n9s>
41. Відеоролик "What Shakespeare's English Sounded Like - and how we know" <https://www.youtube.com/watch?v=WeW1eV7Oc5A>
42. Відеоролик "Original Pronunciation - Hamlet - To Be, or not to be... - Ben Crystal" <https://www.youtube.com/watch?v=qYiYd9RcK5M>
43. Відеоролик "History of English - Towards Present Day English (PDE)" <https://www.youtube.com/watch?v=rJYZq4DMBAA>
44. Відеоролик "History of English - The Spread of English" <https://www.youtube.com/watch?v=KrsQmIVYrdg>